

Lovvedtak 1

(2014–2015)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 18 L (2014–2015), jf. Prop. 122 L (2013–2014)

I Stortingets møte 14. oktober 2014 ble det gjort slikt

vedtak til lov

om endringer i vernepliktsloven og heimevernloven (allmenn verneplikt – verneplikt for kvinner)

I

I lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt gjøres følgende endringer:

§ 2 andre ledd skal lyde:

Oppbudenes bestemmelse er å tjene til forsvar av landets interesser hvor som helst det kreves. Landvernet, som består av de 10 eldste årsklasser, *kan brukes* bare med den begrensning som Grunnlovens § 25 fastsetter. Oppbudsinndelingen gjelder ikke for *befal*.

§ 3 første og andre ledd skal lyde:

Norske statsborgere er etter utskrivning *vernepliktige* fra 1. januar det året *de* fyller 19 til utgangen av det året *de* fyller 44. *Norske statsborgere som også innehar fremmed statsborgerskap, er ikke vernepliktige* her i riket såfremt konvensjon med den fremmede stat er til hinder for det.

Med de begrensninger som følger av konvensjon med fremmed stat, kan Kongen bestemme at verneplikt skal pålegges også *enhver* som uten å være *norsk statsborger* hører hjemme her i riket. *En slik vernepliktig er fri for militærtjeneste når* staten er i krig med det land hvor *vedkommende* er eller sist var statsborger.

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Enhver som blir antatt som *frivillig* i militær stilling eller som *elev ved militærskole* før den ordinære vernepliktsalder, er *vernepliktig* fra og med antagelsen.

§ 4 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir fjerde ledd og skal lyde:

Frivillige som nevnt i *annet og tredje ledd, som ikke har fylt 18 år, skal ikke gis opplæring eller delta i stridsrelatert virksomhet, og skal straks fritas fra tjeneste dersom riket er i krig eller krig truer eller Forsvaret eller noen del av det er beordret satt på krigsfot.*

§ 5 første ledd skal lyde:

I krig eller når krig truer kan det settes opp krigsforsterkning. *Tjenestedyktige* som ikke tilhører de faste oppbud (§ 2), *er tjenestepliktige* fra og med den dag *de* fyller 18 år til og med det år *de* fyller 55. Bestemmelsen i § 3 første ledd annet punktum, annet og fjerde ledd får tilsvarende anvendelse.

§ 6 skal lyde:

Under krigstjeneste, under tjenestegjøring ved avdeling utenfor riket eller på tokt er enhver forpliktet til å bli stående i sitt oppbud inntil *vedkommende* kan erstattes av en annen.

§ 7 første og andre ledd skal lyde:

Vernepliktige er forpliktet til å overta den tjenestetilling i Forsvaret som *de* blir beordret til, og utføre den tjeneste som blir pålagt *dem*. Ingen kan mot sin vilje beordres til tjeneste med lavere grad enn den vedkommende er beskikket, tilsatt eller utnevnt i, med mindre særlige forhold i krig gjør slik beordring nødvendig.

Vernepliktige er forpliktet til å motta høyere grad og gjennomgå *nødvendig* utdanning. Med mindre

graden er midlertidig eller gitt for et bestemt oppdrag, kan den bare fratras *de vernepliktige hvis de* har vist seg uskikket eller uverdigg til å inneha den.

§ 8 skal lyde:

I den utstrekning ikke annet følger av ansettelsesvilkårene gjelder bestemmelsene i denne lov for *tilsatt befal* så lenge de er i tjeneste. Tilsvarende gjelder personell som ikke har alminneligg verneplikt etter denne lov, men som frivilligg har inngått kontrakt om eller gitt skriftlig samtykke til *styrkedisponering*. For slike frivilligg gjelder loven for kontraktstidens varighet.

Vernepliktigg som utdannes til *befal* under førstegangstjenesten og som *ikke er gitt tilsetting* av ett års varighet eller mer utover førstegangstjenesten, følger med hensyn til verneplikt i fred den årsklasse de tilhører.

Alle andre *befal*, herunder *befal som har avsluttet tilsettingsforholdet*, er vernepliktigg til og med det år de *fyller 55*.

I krig eller når krig truer er *befal* som på grunn av tidligere ansettelse i Forsvaret oppbeholder pensjon, redusert lønn eller har rett til oppsatt pensjon, tjenestepliktigg ut over det år de *fyller 55* så lenge de anses brukbare. Ved innkalling må ingen mot sin vilje beordres til tjeneste som etter gjeldende bestemmelser er tillagt lavere grad enn den de innehar eller innehadde ved avgangen, med mindre de ved sitt forhold har gjort seg uverdigg til slik grad eller det foreligger forhold som nevnt i § 7 første ledd annet punktum.

Befal som nevnt i fjerde ledd er forpliktigg til i fredstid å gjennomgå kortere kurser *mv.* som anses nødvendig for at de kan fylle den stilling de er bestemt for i krig.

Bestemmelsene i denne paragraf gjelder annet fastlønt og forhenværende fastlønt militært personell i den utstrekning Kongen *bestemmer*.

§ 11 skal lyde:

Førstegangstjenesten skal avtjenes uten unøddig opphold. Den skal *om mulig være avsluttet* innen utløpet av det år den vernepliktigg *fyller 22*, med mindre utsettelse med avgjørelsen om tjenestedyktigg etter § 30 første ledd, eller *vedkommendes* eget forhold har vært til hinder for det.

For vernepliktigg med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov, herunder vernepliktigg som nevnt i § 10 annet ledd, kan Kongen gi særregler om oppdeling av den samlede ordinære tjenestetid. Likeledes kan Kongen bestemme at utskrivning eller innkalling til tjeneste av *enhver* som er under slik opplæring skal utstå i inntil 2 år.

§ 12 første og andre ledd skal lyde:

Er innkalling blitt utsatt eller fremskutt, skal den vernepliktigg utføre førstegangstjeneste som fastsatt for den årsklasse eller kontingent *vedkommende* innkalles sammen med. Når ikke særligg hensyn gjør seg gjeldende, skal *den vernepliktigges etterfølgende ordinære tjeneste være av samme varighet som bestemt for egen årsklasse, og utføres sammen med egen årsklasse*. Etter nærmere regler av Kongen kan bestemmelsen i første punktum fravikes for vernepliktigg som får sin ordinære tjenestetid oppdelt i henhold til § 11 annet ledd.

Plikt til førstegangstjeneste i fred bortfaller når den ikke er påbegynt innen utløpet av det år den vernepliktigg *fyller 28*. *Hvis forsinkelsen er forårsaket av den vernepliktigg, bortfaller plikten hvis tjenesten ikke er påbegynt innen utløpet av det år vedkommende fyller 33*. Resterende førstegangstjeneste bortfaller ved utløpet av det år den vernepliktigg *fyller 28*, når *vedkommende* har måttet sendes hjem ved eller etter fremmøte til tjeneste på grunn av sykdom, skade eller lignende. Hjemsendingen foretas etter beslutning av slik legemnd som nevnt i § 31 eller av *vedkommende* avdelingslege.

§ 20 skal lyde:

Enhver som oppholder seg her i riket, og som ikke åpenbart er helt udyktigg til militærtjeneste, er utskrivningspliktigg fra 1. januar i det år *vedkommende* *fyller 18* år. De *som er utenfor riket på dette tidspunktet*, blir utskrivningspliktigg straks de kommer hit.

Utskrivningsplikten opphører når verneplikten inntreer eller når den utskrivningspliktigg blir kjent fri for verneplikt. Utskrivningsplikten bortfaller dersom den utskrivningspliktigg ikke blir innkalt til sesjon del 2 innen utløpet av det år *vedkommende* *fyller 28* år.

Utskrivningen *omfatter*

1. *innrullering* av de utskrivningspliktigg i *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister*; og
2. *klassifisering* av de utskrivningspliktigg for å fastslå deres tjenestedyktigg og øvrigg forutsetninger for tjeneste.

Enhver som ennå ikke er blitt utskrivningspliktigg, kan etter nærmere bestemmelser av Kongen likevel tillates å bli utskrevet, *men* ikke tidligere enn fra 1. januar i det år *de* *fyller 17* år. *De* er i så fall utskrivningspliktigg så snart tillatelsen er meddelt *dem*.

I krig eller når krig truer kan Kongen gi nærmere regler om *utskrivningsplikten*. Kongen kan under slike forhold bestemme at utskrivningsplikten også skal omfatte *enhver* utenfor riket, og gi nærmere regler om fremgangsmåten ved utskrivningen. Reglene kan fravike denne lov.

§ 27 første, andre og tredje ledd skal lyde:

Sesjon holdes etter innrullering av ny årsklasse, og gjennomføres i to deler. Dersom frammøte til *sesjon del 2* ikke har latt seg gjennomføre innen rimelig tid og klassifisering etter §§ 26 og 29 ikke har vært mulig, kan allikevel personell som ikke åpenbart er helt udyktige utskrives, og deres tjenestedyktighet avgjøres ved frammøte til tjeneste.

Sesjon del 1 innebærer at alle utskrivningspliktige avgir en egenerklæring uten at personlig frammøte kreves. Dette gjelder også utskrivningspliktige som ikke er blitt klassifisert tidligere og som ikke har fått utsettelse med utskrivning i henhold til § 21.

Sesjon del 2 innebærer personlig frammøte for klassifisering. Til *sesjon del 2* kan innkalles utskrivningspliktige som på bakgrunn av *sesjon del 1* anses egnet for tjeneste i Forsvaret, og utskrivningspliktige som ikke besvarer egenerklæringen i *sesjon del 1*. Også andre utskrivningspliktige og vernepliktige som skal undersøkes på ny, kan innkalles til *sesjon del 2*.

§ 30 tredje ledd første punktum skal lyde:

Med Stortingets samtykke kan Kongen treffe bestemmelse om fornyet legeundersøkelse og utskrivning av *dem* som er kjent udyktige.

§ 31 første ledd første punktum skal lyde:

Legekjennelser som er avgitt før den vernepliktinges første frammøte til tjeneste, og som ikke går ut på at *vedkommende* er udyktig til enhver militærtjeneste, kan tas opp til ny avgjørelse ved frammøtet.

§ 33 andre ledd skal lyde:

Sjøfolk fordeles til Marinen så langt det er behov for dem.

§ 35 skal lyde:

Resultatet av utskrivningen meddeles den *enkelte på* den måte Kongen bestemmer.

§ 36 skal lyde:

Vernepliktsverket fører et *verneplikts- og tjenesteregister* over alle utskrivningspliktige og vernepliktige.

Kongen gir nærmere bestemmelser om innhold og oppbevaring av *opplysninger i verneplikts- og tjenesteregisteret*.

§ 37 skal lyde:

Er noen forbigått ved utskrivningen og feilen blir oppdaget eller årsaken til forbigåelsen bortfaller, skal *vedkommende* utskrives så snart som mulig.

Blir det brakt på det rene at noen er feilaktig utskrevet, skal *utskrivningen straks avsluttes og den utskrevne* betraktes som ikke utskrevet.

§ 38 første ledd skal lyde:

Enhver vernepliktig kan uten hensyn til eget ønske omdisponeres til annen enhet i eller utenfor den forsvarsgren *vedkommende* opprinnelig er disponert til. Etter søknad kan *den vernepliktige* omdisponeres når vektige velferdsgrunner foreligger og tjenstlige hensyn ikke er til hinder for det.

§ 39 skal lyde:

I den utstrekning Kongen bestemmer skal utskrivningspliktige og vernepliktige gi melding om bortreise, *flytting*, utvandring og mønstring i utenriks fart. Kongen kan også gi bestemmelser om at de må ha tillatelse til å reise bort fra riket, utvandre eller mønstre i utenriks fart. I krig eller når krig truer, kan Kongen, med Stortingets samtykke treffe bestemmelser om reiseforbud, som kan omfatte også *andre enn utskrivningspliktige og vernepliktige* fra 1. januar i det år de fyller 17.

Den som på grunn av opphold utenfor riket ikke er utskrevet, skal melde seg for politiet straks *vedkommende* kommer til riket.

§ 40 første ledd skal lyde:

Enhver i utskrivnings- og vernepliktig alder plikter på oppfordring ved personlig frammøte eller skriftlig å gi opplysninger om forhold som har betydning for deres utskrivning og verneplikt og herunder å skaffe til veie attester og andre dokumenter som kreves framlagt. I rimelig utstrekning plikter de også på annen måte å godtgjøre riktigheten av sine opplysninger.

§ 43 skal lyde:

Enhver plikter selv å påse at sitt utskrivnings- og vernepliktsforhold i rett tid kommer under behandling.

Den som ikke får slike meddelelser eller ordrer med hensyn til forhold som nevnt i første ledd og som *vedkommende* etter sin alder og sine øvrige forutsetninger skal ha, plikter å melde fra om dette til politiet eller Vernepliktsverket.

§ 44 skal lyde:

Vernepliktig som har gjennomgått førstegangstjeneste kan etter nærmere bestemmelser av Kongen pålegges utenfor tjenestetiden å oppbevare og holde vedlike våpen med ammunisjon og utrustning som *vedkommende* skal møte med ved mobilisering.

§ 46 første ledd skal lyde:

Til bruk for utskrivning, rulleføring og innkalling til tjeneste plikter offentlige myndigheter og tjenestemenn, arbeidsgivere og fartøysførere, bestyrere og private lærestanstalter, ungdomshjem og sykehus, prester og forstandere i trossamfunn uten betaling å gi opplysninger, oppgaver og attestasjoner angående *enhver* mellom 17 og 45 år som er knyttet til dem eller registrert hos dem.

§ 46 tredje ledd første punktum skal lyde:

Politiet og norske utenriksstasjoner plikter på forespørsel å gi veiledning om utskrivnings- og vernepliktsforhold.

§ 46 tredje ledd tredje punktum oppheves.

§ 46 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Hvis sesjonslege får forfall, plikter enhver lege på anmodning fra klassifiseringsnemnd eller høyere myndighet å overta *vedkommendes* funksjoner inntil avløsning kan skje.

§ 48 skal lyde:

Med bøter straffes den som forsettlig eller uaktsomt

1. unnlater å oppfylle meldeplikt etter §§ 39 eller 43, unnlater å innhente som nevnt i § 39 første ledd annet punktum eller overtrer reiseforbud gitt i medhold av § 39 første ledd tredje punktum;
2. uten gyldig forfall uteblir fra eller kommer for sent til møte som *vedkommende* er innkalt til i medhold av denne lov, møter i ikke edru tilstand, forlater møtet uten tillatelse eller ved sin opptreden hindrer eller forstyrrer møtets gang;
3. unnlater eller nekter å oppfylle noen av de plikter som *vedkommende* er pålagt etter §§ 40, 41 eller 42, gir uriktige opplysninger om forhold som nevnt i § 40 eller ved sin atferd eller på annen måte søker å villedde vernepliktsmyndighetene ved *bedømmelsen av vedkommendes utskrivnings- eller vernepliktsforhold*, eller
4. overtrer eller forsømmer de plikter *vedkommende* er pålagt å ta vare på i henhold til § 44.

I kapittel VI skal ny § 50 a lyde:

Kvinner født før 1. januar 1997 er ikke vernepliktige etter § 3 første ledd.

Kvinner som frivillig gjør tjeneste i Forsvaret, og som er født før 1. januar 1997, har styrkedisponering-

ring- og tjenesteplikt som bestemt av Kongen med Stortingets samtykke. Enhver er utskrivningspliktig etter § 20 første ledd. Utskrivningsplikten for kvinner født før 1. januar 1997 opphører etter endt klassifisering.

II

I lov 17. juli 1953 nr. 28 om Heimevernet gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Plikt til å gjøre tjeneste i Heimevernet har etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kongen

1. *alle* vernepliktige som forutsettes ikke kalt inn til annen militærtjeneste hverken i fred, ved *styrkeoppbygging* eller i en viss tid etter *styrkeoppbygging*, og
2. *vernepliktsfrie* i vernepliktig alder og eldre til og med det år de fyller 55, alle for så vidt de er kjent dyktige for heimevernstjeneste og ikke er eller ville vært fri for verneplikt på grunn av statsborgerlig forhold.

Enhver over vernepliktig alder kan pålegges tjeneste i Heimevernet i den utstrekning Heimevernets oppgaver på *vedkommende* sted ikke kan løses ved hjelp av pliktige i yngre alder og frivillige.

I krig har også *enhver* under vernepliktig alder tjenesteplikt i Heimevernet *fra* og med fylte 18 år, når *vedkommende* fyller vilkårene etter første ledd nr. 2.

§ 5 første ledd skal lyde:

Som frivillige i Heimevernet kan antas *enhver* som har fylt 16 år, herunder også vernepliktige i den utstrekning Kongen bestemmer. Disse vernepliktige *kan ikke* pålegges tjeneste i Heimevernet i den tid de er innkalt til annen militærtjeneste.

§ 6 andre ledd andre punktum oppheves.

§ 15 første punktum skal lyde:

For øyeblikkelig å styrke militær avdeling eller lignende utenom Heimevernet under dens oppsetting ved *styrkeoppbygging* eller krig, plikter heimevernssoldater i vernepliktig alder som er opplært til spesiell stilling eller tjeneste, etter pålegg å møte og tjenestegjøre ved avdelingen inntil *vedkommende* kan bli avløst.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Olemic Thommessen

president